

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 506/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Dobrovičom, LL.M., Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-27C/54/2000 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-27C/54/2000 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B3-27C/54/2000 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **15 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 506/2025 z 3. septembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú ústavnému súdu 10. júla 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-27C/54/2000 [predtým vedenom pod sp. zn. 27C/54/2000 (ďalej len „napadnuté konanie“)], pričom pasívne legitimovaný subjekt označil samotný sťažovateľ s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“), ktoré po rozvode manželstva iniciovala jeho bývala manželka návrhom doručeným okresnému súdu ešte 12. decembra 2000. V napadnutom konaní nie je ani takmer po 25 rokoch rozhodnuté, keďže ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo vydané žiadne rozhodnutie, hoci mestský súd (predtým okresný súd) disponoval všetkými potrebnými dôkaznými prostriedkami a posledné súdne pojednávanie uskutočnené 4. apríla 2025 bolo odročené na 23. jún 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ rozporuje postup mestského súdu, ktorý napriek už predchádzajúcim výsluchom pristúpil k opakovanému vypočutiu sporových strán a vyjadril presvedčenie, že vznik zbytočných prietahov zapríčinila nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu). Na podklade uvedeného a s akcentom na nemožnosť užívať majetok patriaci do BSM odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu na podklade chronológie úkonov od začiatku napadnutého konania v roku 2000 konštatovala, že k zbytočným prietahom nedošlo, súd koná plynulo, v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania, pričom po odchode zákonného sudcu do dôchodku 31. augusta 2025 bol spis 9. septembra 2025 pridelený novému zákonnému sudcovi, ktorému je v súčasnosti doručovaný, a preto došlo k odročeniu ďalších termínov súdnych pojednávaní.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 304/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, s'ťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, s'ťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre s'ťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konania o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov (I. ÚS 239/2021, III. ÚS 643/2024). Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že ide o skutkovo zložitejšiu vec, keďže spis obsahuje viac ako 1300 listov a k tomu dva pripojené súdne spisy, čo je však do veľkej miery spôsobené práve samotnou dĺžkou súdneho konania. Ústavný súd v tomto kontexte pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, III. ÚS 547/2023). V správaní s'ťažovateľa neboli zistené také závažné skutočnosti majúce vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania, hoci sa s'ťažovateľ niektorých súdnych pojednávaní nezúčastnil (napríklad 8. októbra 2004, 25. februára 2005, 15. apríla 2009, pozn.). Mestským súdom zmieňovaná neprítomnosť sporových strán na pojednávaniach 26. novembra 2021 a 11. marca 2022 nie je spôsobilá negatívne ovplyvniť dĺžku napadnutého konania, keďže už vtedy konanie trvalo viac ako 20 rokov a zohľadniť je potrebné aj v tom čase existujúcu pandémiu ochorenia COVID-19, negatívne ovplyvňujúcu celú spoločnosť. Navyše, z obsahu predloženého súdneho spisu je zjavné, že pojednávanie nariadené na 26. november 2021 bolo z dôvodu ospravedlnenia žalobkyne odročené na nový termín (č. l. 757 spisu, pozn.), a to na 11. marec 2022, z ktorého sa pre podozrenie z ochorenia COVID-19 ospravedlnil s'ťažovateľ a požiadal o odročenie pojednávania (č. l. 776 a 777 spisu, pozn.).

9. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní ústavný súd vo vzťahu k postupu mestského súdu (predtým okresného súdu) v napadnutom konaní konštatuje, že už zo samotnej dĺžky vedeného sporu (v čase rozhodovania ústavného súdu v trvaní takmer 25 rokov, pozn.) možno vyvodiť, že vo veci konajúce súdy nerešpektovali zásadu rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania a spôsobili tak extrémne priet'ahy, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné (I. ÚS 7/2022). V právnom štáte je neprípustné, aby súdne konanie trvalo takú dlhú dobu, navyše bez vydania akéhokoľvek meritórneho rozhodnutia, keď všeobecné súdy len opakovane vykonávali súdne pojednávania bez toho, aby tieto smerovali k vyriešeniu prejednávanej veci a odstráneniu právnej neistoty.

10. Možno tak uzavrieť, že celková extrémna dĺžka trvania napadnutého konania výrazne vybočila z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote a že ničím neospravedlniteľným neefektívnym a nesústredeným postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní došlo k neprímeraným priet'ahom hraničiacim až s odmietnutím spravodlivosti a zásahom do samotnej podstaty základného práva na súdnu ochranu (m. m. I. ÚS 474/2020, IV. ÚS 469/2020, I. ÚS 520/2024).

11. V tomto ohľade ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (IV. ÚS 396/04, I. ÚS 361/2022).

12. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

13. Keďže v napadnutom konaní nebolo rozhodnuté, ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

14. Sťažovateľ sa domáha, aby mu ústavný súd od mestského súdu priznal primerané finančné zadosťučinenie 15 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu, uložený príkaz konať, majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi, reflektujúc celkovú neprimeranú dobu trvania napadnutého konania, finančné zadosťučinenie v požadovanej sume 15 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

15. Ústavný súd sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur, t. j. spolu 771,68 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu